

23.11.2023

VN/2748/2022
VN/2748/2022-SM-75

AMIF -rahaston ohjelman 2021-2027 seurantakomitean kokous (hybridi)

Aika 23.11.2023 klo 13:02-14:52

Paikka Sisäministeriö, Kirkkokatu 12, Helsinki
Teams -kokous.

Läsnä Puheenjohtajat
Laura Yli-Vakkuri, puheenjohtaja
Artsi Alanne, varapuheenjohtaja

Sihteerit /asiantuntijat
Mika Alakontiola, sihteeri
Kristiina Mauriala, sihteeri

Jäsenet
Mina Zandkarimi, Väestöliitto ry (läsnä)
Taina Martiskainen, Lastensuojelun keskusliitto (läsnä)
Ben Malinen, Suomen Pakolaisapu ry (läsnä)
Jaana Suokonautio, Uudenmaan ELY-keskus (etänä)
Roosa Talvitie, oikeusministeriö (etänä)
Henna Leppämäki, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (läsnä)
Martin Airisto, Maahanmuuttovirasto (etänä)
Dan Sundqvist, Ahvenanmaan maakuntahallitus (etänä)
Katja Kaukonen, sisäministeriö, maahanmuutto-osasto (etänä)
Mikael Laurinkari, vastaanottokeskukset (etänä)
Päivi Ruotsala, Varsinais-Suomen ELY-keskus (etänä)

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo.sm@govsec.fi
www.intermin.fi

Johanna Joensuu, Sisäministeriö, rajavartio-osasto (etänä)

Kaisa Turunen, poliisihallitus (etänä)

Kaisu Piironen, Opetus- ja kulttuuriministeriö (etänä)

Lauri Taro, Valtiovarainministeriö (etänä)

Silla Kakkola (etänä), poistui 14:29 kohdan 7 aikana.

Varajäsenet

Nina Järviö, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta (läsnä)

Katri Niskanen (läsnä)

Annukka Mäkinen, Suomen Kuntaliitto ry (etänä)

Tiina Salmio, Suomen Punainen Risti (etänä)

Euroopan komissio

Stefano Di Giusto (läsnä)

Poissa

Jäsenet

Katja Luopajarvi, ulkoministeriö

Tomi Vuori, sisäministeriö, poliisiosasto

Johanna Joensuu, sisäministeriö, rajavartio-osasto

Otto Puustinen, suojelupoliisi

Terhi Heinilä, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta

Erja Reinikainen, Suomen Punainen Risti

Mikko Räsänen, työnantajakeskusjärjestöt

Eve Kyntäjä, palkansaajakeskusjärjestöt

Adan Mohamed, Etnisten suhteiden neuvottelukunta

Tomi Vuori, Sisäministeriö, poliisiosasto

Abdirahim Hussein, Moniheli ry

Varajäsenet

Kristin Mattson, Ahvenanmaan maakuntahallitus

Jussi Mäkinen, oikeusministeriö

Heidi Kankainen, sisäministeriö, poliisiosasto

Jarkko Kolehmainen, sisäministeriö, rajavartio-osasto

Niina Suutarinen, valtiovarainministeriö, budjettiosasto

Essi Lojander, työ- ja elinkeinoministeriö

Mira Saloheimo, sosiaali- ja terveysministeriö

Marja Kartila, poliisihallitus

Pekka Martin, Maahanmuuttovirasto

Juha Lauro, suojelupoliisi

Diana Seppä, Etnisten suhteiden neuvottelukunta

Jonna Lindqvist, Lastensuojelun keskusliitto ry
Julie Breton, Moniheli ry
Eekku Aromaa, Naisjärjestöt Yhteistyössä NYTKIS ry
Anna Peltoniemi, Suomen Pakolaisapu ry
Sirpa Sivonen, Työnantajakeskusjärjestöt
Hanna Määttä, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Jaana Tapalinen, Lapin ELY-keskus
Mirka Eirola, sisäministeriö, maahanmuutto-osasto
Katja Huovila, ulkoministeriö
Antti Lahtinen, Väestöliitto ry
Olli Snellman, vastaanottokeskukset
Taina Vallander, palkansaajakeskusjärjestöt

Pysyvät asiantuntijat
Sirpa Rautio, Ihmisoikeuskeskus
Leena Leikas (vara), Ihmisoikeuskeskus

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:02.

2 Kokouksen läsnäolijoiden ja päätösvaltaisuuden toteaminen

Asia: Kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden. Seurantakomitea on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja muista jäsenistä vähintään puolet (jäsenistä/varajäsenistä vähintään 14) on saapuvilla.

Esitys: Todetaan läsnäolijat ja kokouksen päätösvaltaisuus.

Päätös: Todettiin läsnäolijat. Puheenjohtaja totesi jäsenvaihdokset. Rajavartiolaitoksen jäseneksi Jaakko Ollin tilalle on nimetty Johanna Joensuu, Ulkoministeriön jäseneksi Virpi Kankareen tilalle Katja Luopajarvi ja varajäseneksi Joel Soinisen tilalle Katja Huovila. Sisäministeriön maahanmuutto-osaston varajäseneksi likka Saunamäen tilalle on nimetty Mirka Eirola ja Suomen Pakolaisapu ry:n varajäseneksi Anne Laitinen-Saunio tilalle Anna Peltoniemi. Maahanmuuttoviraston Vastaanottoyksikön varajäseneksi Kaisa Rontun tilalle on nimetty Olli Snellman, Poliisihallituksen varajäseneksi Hannu Kauton tilalle Marja Kartila ja Kuntaliiton jäseneksi Anu Wikman-Immosen tilalle Annukka Mäkinen. Kokoukseen osallistui 19 edustajaa, joista 5 läsnä ja loput etänä. Puheenjohtaja totesi, että kokous on päätösvaltainen.

3 Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esitys: Hyväksytään esityslista.

Päätös: Esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

4 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 1)

Esitys: merkitään pöytäkirjaan, että edellisen kokouksen pöytäkirja on hyväksytty kirjallisessa menettelyssä.

Päätös: Todettiin, että edellisen kokouksen pöytäkirja on hyväksytty 5.5.2023 päättyneessä kirjallisessa menettelyssä.

5 Ajankohtaiset asiat

Asia: Hallintoviranomainen esittelee seurantakomitealle seuraavat ajankohtaiset asiat:

- kevään 2023 haun avustuspäätökset
- syksyn 2023 haun tilanne
- katsaus rahaston toimeenpanoon
- erityistoimien haut ja temaattisen välineen työohjelmaan vaikuttaminen

Esitys: Merkitään tiedoksi.

Päätös: Hallintoviranomainen esitteli seurantakomitealle ajankohtaiset asiat. Seurantakomitea kävi lyhyen keskustelun rahaston toimeenpanon tilanteesta. Todettiin, että AMIF-rahaston osalta lisärahoituksen edellyttämän kymmenen prosentin osuuden maksaminen ulos vuoden 2024 loppuun mennessä tulee olemaan haastavaa. Operatiivinen tuki sen sijaan saataneen käytettyä kauden aikana täysimääräisesti.

Komission edustaja Di Giusto kommentoi vuonna 2026 alkavan komission työohjelman ja nykyisen ohjelman päivitystä. Tällä hetkellä mietitään, onko nykyisen ohjelman päivittäminen tarpeen, mutta komissio vastaanottaa mielellään ehdotuksia päivitykseen liittyen. Seuraavan ohjelma valmistelu aloitetaan oletettavasti ensi vuonna ja myös siihen otetaan ehdotuksia vastaan jo nyt. Temaattisen välineen työohjelma on saatavilla komission verkkosivuilta, joten siihen on hyvä tutustua ennen kuin välittää komissiolle ehdotuksia. Hallintoviranomainen voisi myös toimia asiassa proaktiivisesti ja laittaa seurantakomitealle aloitteita työohjelman valmisteluun liittyen.

Seurantakomitea toivoi yhteenvetoa siitä, miten horisontaalisten periaatteiden noudattamisessa on kokonaisuutena onnistuttu. Hallintoviranomainen pohtii, miten asiaa saadaan koostettua ja raportoitua seurantakomitealle.

Merkittiin ajankohtaiset asiat tiedoksi.

6 Toimeenpanosuunnitelman päivittäminen ja rahaston haut 2024-2025 (liite 1)

Asia: Lain sisäasioiden rahastoista 2021-2027(1125/2021) mukaisesti seurantakomitean tehtävänä on osallistua rahaston ohjelman toimeenpanosuunnitelman valmisteluun, muuttamiseen, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin. Sisäministeriö hyväksyy toimeenpanosuunnitelman. VN asetuksen sisäasioiden rahastoista (119/2022) 3 §:n mukaisesti hallintoviranomainen tarkastelee vuosittain toimeenpanosuunnitelman muuttamistarvetta ja kuulee tässä yhteydessä seurantakomiteaa.

Hallintoviranomainen on 13.10.2023 lähettämässään kirjeessä pyytänyt 2.11.2023 mennessä seurantakomitean kontribuutiot ja kommentit toimeenpanosuunnitelmassa kuvattuihin toimien sisältöihin sekä rahoituksen kohdentamiseen vuosina 2024-2025. Toimeenpanosuunnitelma edellyttää vielä lisätarkastelua.

Hallintoviranomainen esittelee liitteen 1 mukaisesti toimeenpanosuunnitelmaan tähän mennessä ehdotettuja muutoksia.

Esitys: Seurantakomitea keskustelee toimeenpanosuunnitelmaan tähän mennessä esitetystä muutoksista. Toimeenpanosuunnitelman käsittelyä jatketaan kirjallisessa menettelyssä.

Päätös: Puheenjohtaja totesi aluksi, että ohjelma on edellyttänyt hallitusohjelmaan liittyviä teknisiä päivityksiä. Hallintoviranomainen esitteli toimeenpanosuunnitelmaa yleisesti ja toimeenpanosuunnitelman päivitysprosessin sekä aikataulun. Seurantakomitea keskusteli asiasta.

Seurantakomitea keskusteli erinäisistä toimeenpanosuunnitelmaan ehdotetuista terminologisista muutoksista, kuten hyvinvointi-, kotoutuminen- sekä lähisuhdeväkivalta -termien käytöstä.

Seurantakomitea huomautti, että hyvinvointiin liittyviä velvoitteita on muillakin kuin hyvinvointialueilla ja se olisi hyvä huomioida toimien kuvauksissa. Seurantakomitea huomautti, että lähisuhdeväkivalta ilmiönä pitää sisällään muutakin kuin rikosten ehkäisyä ja siksi kirjaus olisi hyvä pitää mukana ohjelmassa. Lisäksi todettiin, että kyse on rikostorjunnan sijaan laajemmasta hyvinvointi- ja terveyspalveluihin liittyvistä teemoista, jotka kuuluvat myös oleellisesti perhekokonaisuuteen ja sen hyvinvointiin. Lisäksi huomautettiin, että Ahvenanmaalla ei ole hyvinvointialueita. Hallintoviranomainen totesi, että termien muuttamisella ei ole pyritty muuttamaan toimien sisältöä, vaan ainoastaan selkeyttämään eroavuuksia toimeenpanosuunnitelmaan sisältyvien toimien välillä sekä ehkäisemään sellaista hankehakemusten jättämistä rahastoon, jotka sopisivat paremmin esim. ISF-rahastoon.

Seurantakomitean edustaja tiedusteli, miksi toimessa 1A3 on poistettu yhdenvertaisuus -termit tietyistä kohdista. Maahanmuutto-osaston edustaja vastasi, että muokkauksia on tehty etenkin hallitusohjelman painotusten mukaisesti turvapaikkaprosessia painottavaan suuntaan. Seurantakomitea toivoi, että yhdenvertaisuus huomioitaisiin myös horisontaalisten periaatteiden näkökulmasta, jotka tulevat rahastoja koskevasta yleisasetuksesta.

Seurantakomitea keskusteli tarpeesta vahvistaa erityisesti tilapäistä suojelua saavien tukea vastaanottojärjestelmästä kuntiin siirtymisessä. Asia sai laajaa kannatusta. Ahvenanmaan edustaja totesi, että ukrainalaisia on Ahvenanmaalla runsaasti ja toivoi, että toimi 1B3 saisi rahoitusta. Myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen edustaja piti tätä tärkeänä rahoituskohteena, koska ukrainalaisia on runsaasti Länsi-Suomen kunnissa ja heidän saamisensa mukaan yhteiskunnan toimintoihin olisi tärkeää.

Pakolaisavun edustaja totesi, että pakolaisavussa tehdään tavoitettavaa työtä ja tässä yhteydessä on niinkin huomattu tarve tällaisille tukitoimille.

Hallintoviranomainen esitteli ehdotettua rahoituksen jakautumista vuosille 2024-2025 sekä haettavaksi avattavia toimia. Seurantakomitea kysyi, mitä tapahtuu sitomatta jääville määrärahoille.

Hallintoviranomainen tarkensi, että käyttämättä jääneet rahat siirtyvät haettavaksi myöhemmissä hauissa kulloisenkin toimeenpanosuunnitelman mukaisesti. Loppukaudesta voidaan vielä erikseen tarkastella kokonaisuutena, miten käyttämättömät varat saadaan hyödynnettyä tarkoituksenmukaisimmalla tavalla.

Seurantakomitea keskusteli myös mahdollisuudesta käyttää ohjelmaan allokoitua rahoitusta joustavasti toimien 2C1 ja 2A1 välillä. TEM:n edustaja kommentoi, että toimissa 2A1 ja 2C1 kansainvälisten kumppanuuksien kehittämiseen liittyvät kokonaisuudet ovat monilta osin toisiinsa linkittyviä ja ohjelmavaiheessa on ajateltu, että täydentävät väylät eivät koske vain turvapaikanhakijoiden laillisia maahantuloväyliä, vaan kansainvälisten osaajien väyliä laajemmin. Siten hakemuksia on tarve arvioida siitä näkökulmasta, miten ne kulloinkin vastaavat toimen 2A1 tai 2C1 mukaisiin tarkoituksiin. Komission edustaja totesi, että sääntöjen puitteissa saman erityistavoitteen välillä rahoitusta voidaan käyttää joustavasti eri täytäntöönpanotoimien välillä.

Puheenjohtaja totesi keskustelun lopuksi, että päivitetty toimeenpanosuunnitelma tulee vielä kirjallisesti kommentoitavaksi joulukuun aikana.

7 Rahaston ohjelman väliarviointi

Asia: Rahastoja koskevan yleisasetuksen (EU) 2021/1060 (CPR) 44 artiklan mukaisesti jäsenvaltion tai hallintoviranomaisen on suoritettava ohjelmista arviointeja. Arviointien tarkoituksena on parantaa ohjelmien suunnittelun ja toteuttamisen laatua. Väliarviointi on saatettava päätökseen 31.3.2024 mennessä. Seurantakomitean tehtävänä on tarkastella arviointien toteuttamisen edistymistä.

Hallintoviranomainen esittelee ohjelman väliarviointien toteuttamista.

Esitys: Merkitään tiedoksi

Päätös: Hallintoviranomainen esitteli väliarviointia koskevan kokonaisuuden. Seurantakomitea tiedusteli, tuleeko komissiolta arvioita hallintoviranomaisen suoriutumisesta eli antaako komissio vastausta tai huomioita väliarviointiin liittyen. Komission edustaja totesi, että komissio tuottaa oman arvioinnin ohjelman toteuttamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä ja siinä huomioidaan nyt tehtävä väliarviointi, mutta komissio tuskin antaa väliarviointista erillistä kannanottoa. Jos tilanne muuttuu, kannanotto välitetään seurantakomitealle.

Merkittiin väliarviointien toteuttaminen tiedoksi.

8 Teknisen avun käyttösuunnitelma 2024 (liite 2)

Asia: Tekninen apu on täysimääräistä tukea, jolla katetaan hallintoviranomaiselle ja tarkastusviranomaiselle rahastojen toimeenpanosta aiheutuvat kustannukset. Hallintoviranomainen päättää vuosittain seurantakomiteaa kuultuaan teknisen avun käyttöä koskevasta suunnitelmasta ja antaa seurantakomitealle katsauksen teknisen avun käytöstä.

Esitys: Asia merkitään käsitellyksi.

Päätös: Merkittiin asia käsitellyksi.

9 Muut asiat

Hallintoviranomainen esitteli seurantakomitealle komission verkkosivuja, joilta on helposti löydettävissä yhteenvetotietoa siitä, miten rahoitusta on käytetty jäsenvaltioittain tai käyttökohteittain ja miten valtioiden maksatukset etenevät. Komission edustaja kommentoi, että esitellyn sivuston tiedot päivittyvät päivittäin, ovat täysin ajantasaiset ja tarjoavat arvokasta tietoa rahastojen tilanteesta EU -tasolla. AMIF-rahaston seurantasivu löytyy osoitteesta: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/funds/amif/21-27>.

Komission edustaja totesi, että komissio on tyytyväinen ohjelman toimeenpanon tilanteeseen Suomen osalta ja toivoi, että Suomi tavoittaa kymmenen prosentin lisämaksutavoitteen myös AMIF -rahastossa, koska kyseiset varat on varattu EU:n budjetissa tähän tarkoitukseen. Jos tavoitetta ei saavuteta, lisäosuus siirrettään jaettavaksi temaattisen välineen tai erityistoimien kautta eli jäsenvaltiot voivat vielä hyötyä varoista tavoitteen jäädessä toteutumatta, mutta niistä kilpaillaan siinä vaiheessa muiden valtioiden kanssa. Komission edustaja kiitti myös seurantakomiteaa hyvistä kommentteista ja vireästä keskustelusta, mitä on alun alkaen tavoiteltukin komission säättäessä seurantakomiteoiden asemasta.

10 Seuraava kokous

Puheenjohtaja totesi, että seuraava AMIF-rahaston seurantakomitean kokous järjestetään 8.2.2024 hybridikokouksena. Asialistalla on mm. rahaston tuloksellisuuskertomuksen hyväksyminen edelliseltä tilikaudelta.

Sisäasioiden rahastojen (AMIF, BMVI, ISF) seurantakomiteoiden yhteinen kokous järjestetään 16.4.2024. Kokouksessa esitellään rahastojen ohjelmien väliarvioinnin tulokset.

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 14:52.

Seurantakomitean puheenjohtaja, ylijohtaja Laura Yli-Vakkuri

Seurantakomitean sihteeri, erityisasiantuntija Mika Alakontiola

Liitteet Liite 1: Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston
toimeenpanosuunnitelma 2024-2025, luonnos
Liite 2: Teknisen avun käyttösuunnitelma 2024

Jakelu Seurantakomitean jäsenet, varajäsenet ja pysyvät asiantuntijat

Tiedoksi Euroopan komissio